

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanys, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

FESTAS DE LA MERCÉ.—UN NÚMERO INESPERAT

Repartició de bonos als pobres á la plasa de Sant Jaume.

CRONICA

DISTRETS ab las tituladas festas de Barcelona y en certa manera avassallats per las espléndidas manifestacions á que va donar lloch la presencia de 'n Salmerón en la nostra ciutat, no varem poder parar l'esment que 's mereixia en la excursió realisada pels catalanistas reconstruïts á Berga y á Campllonch, al objecte de pendre possessió del famós Pi de las Tres Brancas.

Pero may es tart tractantse de un fet al qual, quan no altres, els mateixos que l'han realisat hi atribuïxen tan extraordinaria transcendencia.

De tots els *companys* y *enemichs* de causa—perque de un quant temps ensá no tots el catalanistas son companys, sino al revés, enemichs uns dels altres, rabiosos y enconats—els reconstruïts ens han sigut sempre més simpátichs que 'ls consagrats, els sagrats y 'ls grats als quals mirém, porque aixís se 'ns presentan, com una especie de mestissos de l'*ideya* sempre dispostos á barrejar els ideals ab els profits y més atents als profits que als ideals.

En cambi 'ls reconstruïts tenen en favor seu la puresa de intencions y el desinterés en els seus actes, que ja es alguna cosa en aquests temps en que pera lograr lo que 's desitja conseguir ningú sol pararse en barras.

Aixís en Joseph M.ª Roca, qu' es un bon xicot en tota l' extensió de la paraula, y un aspirant á la regeneració de Catalunya y dels catalans, ha pogut dir en el *meeting* de Berga:

«Si jo tingués ara poder y 'm donessin l' autonomia pels catalans, no la voldria porque no 'n som dignes. Fa molts sigles que 'ns han anat prostituint y abarraganant; es necessari corregirnos y modificarnos.»

Aixís, ab aquesta sinceritat parlan els homes dignes, tan distints en tots conceptes dels Fivallers de cartró, que no s' escalfan sino arriantse al calor de las ollas de la Casa gran.

Naturalment que 'ls que putinejan ab la política centralista y fan tota mena de all-y-olis ab las tituladas masses neutras, que s' estiman més un duro que un sant, y ab las tayfas reaccionarias y clericals, tan antipáticas y aburribles per sas tendencias regressivas, dirán y repetirán que 'ls reconstruïts son una colla de ilusos, que ab las sevas intransigencias y purificacions no van en lloch.

A lo qual podran respondre 'ls inculpats:

—¡Cóm s' entén que no aném en lloch! ¿Y donchs la nostra anada á Poblet ab la Senyera, que no s' hi conta? ¿Y la nostra excursió á Berga? ¿Aixó es no anar en lloch?

Per molts y molts anys puguin fer semblants viatjes!—exclamarém nosaltres. Més val anar aquí que á ca'l Governador, y á ca'l Bisbe, y á ca'l Marqués de Comillas á preparar contubernis electorals.

A lo menos emprenent aquestas excursions pintorescas se dona esplay al sentiment poétich que cova en el cor de tots y cada un dels reconstruïts. Els seus actes de aquest género son poesías de Jochs Florals posadas en acció. Poesías patrióticas, genuinas, del terror, plenas de passió contra la requa dels que han butxinejat á Catalunya, á partir del Parlament de Casp, y desbordants de amor á la terra catalana, la *pus beila del mon*, pels que bé l' estiman y saben compendre la gran veritat que tanca aquell aforisme: «La meva es la mellor porque es la meva.»

¿Quín mal hi ha en cultivar aquestos sentiments que més de algunas vegadas se surten de test, per

efecte de la mateixa exhuberancia de calor que 'ls fa bullir, tal com se vessa 'l caldo del tupí, quan el fogó está massa encés?

Mes no hi ha que inquietarse per aixó: totas las cunyras ho saben; el mateix caldo apaga las brasas y 's restableix l' equilibri de l' ebullició... encare que sigui á expensas de la sustancia de l' olla.

Ab aquest argument, que 's presta á servir de assumpto per una parábola, vaig respondre á un periodista testimoni de l' acte de presa de possessió del *Pi de las Tres Brancas*, que 'm deya:

—Cregui que si 'ls hagués sentit s' hauria esgarriat... Parlavan y obravan no com á autonomistas, sino com á separatistas. Per ells no hi ha més ideal que la independencia de Catalunya.

—Y á tot aixó, que hi deya 'l Pi de las Tres Brancas?—vaig preguntarli.

—Que volia que digués... Els pins no parlan.

—Donchs no parli vosté tampoch, y deixi'ls estar ab las sevas fatleras, caborias y ilusions de poetas, si creuhen, com creuhen realment, que ab ellas poden realzar l' amor á la terra catalana y fomentar las virtuts cívicas del poble catalá.

•••

Poetas ho son tots ells ab més ó menos intensitat; si bé no tots fan gala de bon gust en la concepció de las imatjes.

Aquí tenen per no anar més lluny al Doctor Martí y Juliá, el president de la *Unió*, que va dir textualment, segons versió de *La Renaixensa*:

«L' arbre es lo símbol de Catalunya y la bandera es la bandera de Catalunya, y units lo *Pi mascle* y la *bandera femella*, formarán lo *matrimoni* que ha de donar la llibertat á Catalunya.»

Aixó ja es alguna cosa més que 'l matrimoni de la cansó popular:

«L' oreneta y 'l pinsá
se 'n volían maridá.»

Perque 'l pinsá y l' oreneta, á la fi son aucells tots dos, y poden fer vida comuna en un mateix niu, ab més ó menos escándol de l' aucellada honesta. Pero 'l casament de un Pi mascle ab una Bandera femella, es l' aberració més estrafalaria que pugui forjar-se en l' imaginació de un poeta exaltat.

Si aquest matrimoni de un arbre ab un tros de drap pogués tenir successió, sería curiós saber lo que 'n sortiria. Si 'ls fills tiressin al pare, *pinyas*... ara si se semblessin á la mare, *borlas*, no més que *borlas*.

•••

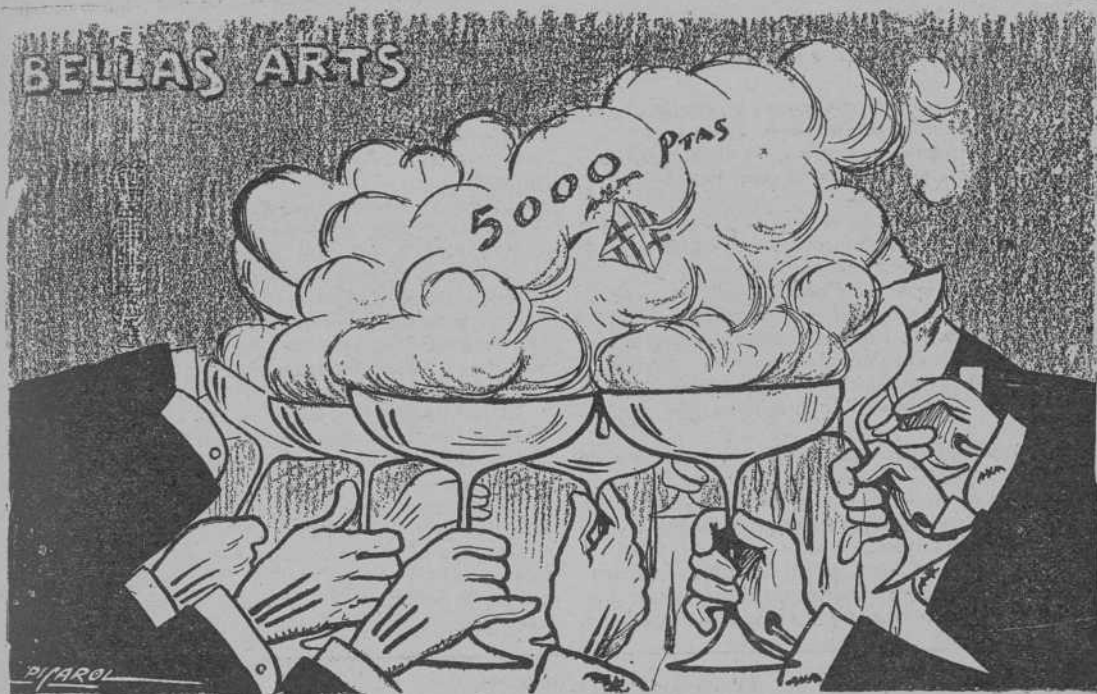
Perque vegin que no peço de convencionalista al calificarlos de poetas, será precís que 's fixin en la facilitat ab que desde la enlayrada poesia de Campllonch van anar á caure en la miserable prosa de Barcelona. Sempre las impuras exigencias de la realitat impositantse als hermosos esplays de la poesia. Per aixó sol dirse que la característica dels poetas es la pobresa.

Y pobra que fa llástima es *La Reinaxensa*, portant-veus de l' agrupació dels reconstruïts. Diuement, á la cap-vuytada justa de la gran forada del Pi de las Tres Brancas, presentava 'l platet de llauna als companys de causa, demanantlos una piadosa almoyna.

Ella fa tota mena de sacrificis, sense veure's ni corresposta ni ajudada.

Després de haver gastat un dineral en presentarse vestida á la moderna, s' ha reduhit á una vida modesta pero propia, y fins pera sostenir aquesta vida sembla que li faltan recursos. En el trimestre prop passat, va registrar 215 baixas «de personas que han trobat segurament poch nutrit lo diari en

EL LUNCH DELS PORTUGUESOS

Un caixó de xampany,
tres capsas de galetas,

un parell de purets:
total; cinch mil pessetas.

paper y composició». La llista especial de donatius á quota fixa de una pesseta mensual per' apressar l' amortisació de las noranta obligacions emesas á favor dels antics propietaris del periódich Srs. Aldavert y Guimerá, qual import es en junt de 45,000 pessetas, no ha reunit més que 65 noms, equivalents á 65 pessetas cada mes. L' altra llista, també de donatius voluntaris, pera millorar la suscripció ha arribat no més que á 173 pessetas y mitja. «Y no volém parlar aquí—afegeix—del vici de atrassarse en los pagos que 's generalisa ja massa entre 'ls catalans.» Per fi, la col·laboració intel·lectual qu' esperava de molts ha sigut ilusoria.

Aixó, senyors, arriba á l' ànima. Rahó té 'l nostre simpàtich confrare quan diu: «En una paraula: encare se *La Renaixensa*, tant se valdria plegar. Si no la podém sostenir, si no la sabém sostenir que 'ns enterrin l' ànima (encare que 'l cos pugui viurer la vida vegetativa) y tanquemnos á casa á esperar la justícia de Deu que deurá ser en tal cas terrible pera l' avara poveria dei Catalani.»

Al fernos torna-veus de aquestas lamentacions, molt lluny de nostra intenció ofendre ni molestar lo més mínim á *La Reinaxensa*. La pobresa honrada no rebaixa á ningú; molt al contrari.

El nostre propòsit no es altre que contribuir en la mida de las nostras forsas á picar l' amor propi dels companys de causa que la tenen tan injustament abandonada.

Y vaja, 'ns sab molt greu que *La Perdiu*, que sab espicossar tant bé en tots els engranalls, pugui estarrufarse de alegrí, davant de la trista sort que cab als que, ben al revés d' ella, erigeixen en norma de conducta la pureza y la dignitat.

P. DEL O.

A LA ESPERANSA

¡Oh esperanza benfectora!
quants cors per tú han bategat,
quants sospirs, quantas angúnias
ton recort l'a evaporat,
quantas llágrimas aixutas,
quants castells en l' ayre alsats,
¡quants desvetllaments, tots tristos!
¡quants somnis, tots ells daurats!
La il·lusió y la Fantasia
son germanas, tú ets la gran.

La joventut, tendra, hermosa,
pletórica, exhuberant,
la decrepita velleja
buscan que 'ls donguis la má
y 't miran ab ulls plorosos
per ta compassió inspirar.

Jo també ab el cor á engrunas
atapahit de desengany,
abatut per la desdita
y 'ls ulls cremats de plorar,
també desitjo no 'm deixis,
¡vritat que no 'm deixarás?

Si 'm deixas, com casi sempre,
creuré qu' es ben adequat
el color ab que 't vesteixen,
y t' apostrofaré, irat
ab els mots:—Es clar qu' ets verda,
¡com que no maduras may!

J. COSTA POMÉS

UN AJUNTAMENT MODELO

Acta de la sessió celebrada qualsevol dia de qualsevol mes per la Corporació municipal de Barraestupenda.

PRESIDENT (tocant la campaneta y ficantse un carmetlo á la boca:—S'obra la sessió, señores.

SECRETARI (llegint:—Projecte de desinfecció de... (Veus en els banchs de la majoria:—¡Fuera, fuera!..

SECRETARI (seguint la lectura:—Dictamen de la comissió encarregada de procurar l'embaratiment dels articles de primera necessitat...

(Aumentan las veus:—¡Fuera, fuera! ¡Que baile!

PRESIDENT (després d'haver indicat al secretari que no llegeixi més:—Comprench molt bé que aquestes coses no 'ls interessin. Tampoch m'interessan á mí; pero, sisquera pera cubrir las apariencias...

(UNA VEU:—Deixis d'apariencias. ¡Al gra, al gra!

PRESIDENT:—Perfectament, al gra; pero ¿qué es el gra, per vostés?

(Moments de vacilació. Veyent que ningú gosa á dir francament lo que pensa, el concejal A, tirant la capa al toro; pren la paraula.)

CONCEJAL A:—El gra es divertirnos, xalarnos, menjar, beure, fumar, passejar en cotxe, donar llustre á las nostras personas y á las nostras familias á

expensas del erari municipal. ¿Per qué, si no per xó, hem vingut aquí?

(Aplausos. Els concejals B y C, que seuen al seu costat, abrassan y petonejan al orador.)

PRESIDENT:—Opino exactament lo mateix que vostés y m'felicitó de poguerho fer constar aixís. Per lo tant, posada ja la qüestió en el seu verdader terreno, vingan proposicions, vingan iniciatives, y demostrém al món que no en vá som administradors municipals de Barra... (estornuda) ¡etxéml.. estupenda.

CONCEJAL D:—Proposo que 's convidi al coro de Vilafreda á venir á passar uns quants días aquí.

CONCEJAL E:—¿Que n'hi ha de coro á Vilafreda?

CONCEJAL D (una mica amoscat:—Si no n'hi ha, que se l'inventin. La qüestió es que d'allí 'ns enviïn un escamot d'homes que representin un coro y 'ns donguin lloch pera celebrar uns quants xeflis en honor seu... y satisfacció nostra.

(Bien, bien, muy bien!)

CONCEJAL H:—Lo del coro 'm sembla molt bé; pero, al mateix temps que aquesta societat, ¿no podríam convidar també á las demés societats corals de la comarca?

(Moviment d'indignació. Alguns concejals amenassen al orador ab el puny.)

CONCEJAL F:—¿Al mateix temps?.. ¡Valent company ens ha sortit ab vosté!.. ¿No comprén que fentho aixís mataríam en flor una barbaritat de tiberis?.. Lo práctic, lo hábil, lo nutritiu es convidar á

las societats corals, no totas al mateix temps, sinó poch á poch, de una á una, ab pausa y método, conciliant tant com possible sigui els debers de la hospitalitat ab els de la bona digestió.

(Veus d'aprobació en els banchs de la majoria.)

CONCEJAL M:—Demano la cullera.

PRESIDENT:—¿Cóm?

CONCEJAL M:—Vull dir, demano la paraula. Hi ha que tenir present que dijous que vé es la festa major de Torregrassa.

PRESIDENT (donantse un cop al front:—¡Es cert!.. ¿No 'ls sembla que hi hauríam d'enviar una comissió de deu ó dotze individus que representés á aquest Ajuntament?

CONCEJAL G:—¿Cóm se menja á Torregrassa?

PRESIDENT:—Bastant bé; pero de totes maneres, la corporació vo'ará una cantitat pels gastos de la comissió.

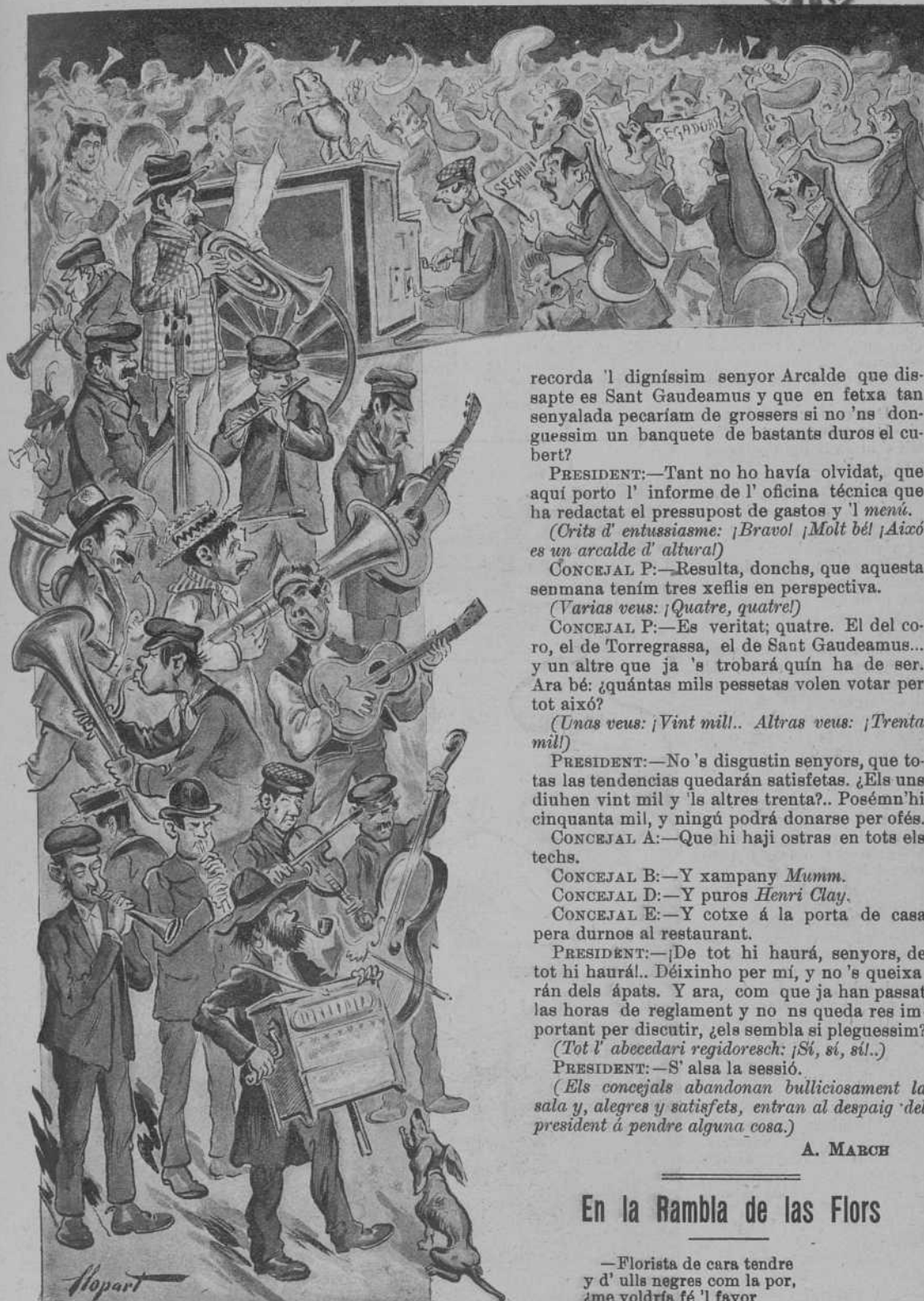
CONCEJAL N:—¿Ja

RECORTS D' AQUELLA FESTA

La familia Cachipé, americanos pur sang, que 'l día del cosso blanch van ferhi un brillant papé.

ELS QUE MES SE 'N HAN APROFITAT

Ab tants balls y ceremonias
com hi ha hagut tots aquests días,
els músichs barcelonins
¡quin modo d' arrodonirsel!

recorda 'l digníssim senyor Arcalde que dis-
sapte es Sant Gaudeamus y que en fetxa tan
senyalada pecariam de grossers si no 'ns don-
guessim un banquet de bastants duros el cu-
bert?

PRESIDENT:—Tant no ho havia olvidat, que
aquí porto l' informe de l' oficina técnica que
ha redactat el pressupost de gastos y 'l menú.

(Crits d' entusiasme: ¡Bravo! ¡Molt bé! ¡Aixó
es un arcalde d' altura!)

CONCEJAL P:—Resulta, donchs, que aquesta
senmana tenim tres xeflis en perspectiva.

(Variats veus: ¡Quatre, quatre!)

CONCEJAL P:—Es veritat; quatre. El del co-
ro, el de Torregassa, el de Sant Gaudeamus...
y un altre que ja 's trobará quin ha de ser.
Ara bé: ¿quántas mils pessetas volen votar per
tot aixó?

(Unas veus: ¡Vint mill.. Altras veus: ¡Trenta
mill!)

PRESIDENT:—No 's disgustin senyors, que to-
tas las tendencias quedarán satisfetas. ¿Els uns
diñhen vint mil y 'ls altres trenta?.. Posémn'hi
cinquanta mil, y ningú podrá donarse per ofés.

CONCEJAL A:—Que hi hagi ostras en tots els
techs.

CONCEJAL B:—Y xampany Mumm.

CONCEJAL D:—Y puros Henri Clay.

CONCEJAL E:—Y cotxe á la porta de casa
pera durnos al restaurant.

PRESIDENT:—¡De tot hi haurá, senyors, de
tot hi haurá!.. Déixinho per mí, y no 's queixa-
rán dels ápats. Y ara, com que ja han passat
las horas de reglament y no ns queda res im-
portant per discutir, ¿els sembla si pleguessim?

(Tot l' abecedari regidoresch: ¡Sí, sí, sí!..)

PRESIDENT:—S' alsa la sessió.

(Els concejals abandonan bulliciosament la
sala y, alegres y satisfets, entran al despaig 'del
president á pendre alguna cosa.)

A. MARCH

En la Rambla de las Flors

—Florista de cara tendre
y d' ulls negres com la por,
¿me voldría fé 'l favor
de darne una flor, dich, vendre?...
Pró li adverteixo, nineta,
que vull una flor bonica...
La més hermosa y més rica...

mal me costi una pesseta!
 —Pues... aquí té una camelia
 qu' es la flor qu' avuy més val
 y li dono... per un ral.
 —Vosté lo que 'm dona, Amelia,
 es un rabe. Ho provaré:
 perquè la flor més hermosa,
 no la pot vendre.—¡Ja es cosal...
 Quína es? ¿Vejám?—Es... vosté!

ANDRESITO

PARLANT DEL PÍ

—Hola, hola, senyor Domingo. ¿Ahont s' ha ficat que no l' hem vist aquestos díes?

—Era á Berga. He anat á fer Patria.

—¿Qu' es molt pesada aquesta feyna?

—No. Relativament senzilla. Un día cantém els segadors á Tárrega; un altre día benehím una bandera á Poblet; un altre fem un aplech al Canigó; un altre ballé u sardanas. Tot aixó es molt divertit. No trobará ningú que diga que s' aburreix, ni que 's fatiguen, ni que n' está tip.

—Deu ser per estil d' una romeria.

—Una cosa semblant. Pero allí s' hi fá Religió y nosaltres fém Patria.

—Ja comenso á enténdre'ho. Y aixó del Pí de las tres branques ¿que es?

—¿Que vol que li diga? Un pí gros, ab tres branques.

—Pero ¿té quelcom de particular? Perque de pins grossos n' hi han molts, y que tinguin tres branques á centenars.

—Be, sí; no obstant, aquest es diferent dels altres. Ab éll se poden obtenir una pila d' indulgencias.

—¡Bona fruyta! Jo voldria que 'm digués si, apart de la vellesa, té algún mérit tradicional ó históric, com l'arbre de Guernica, per exemple.

—Desde ara, si senyor. En quant al temps preterit, he sentit dir que per sota d' ell hi ha passat molta gent, y fins gent d' importancia.

—No 'm convens, senyor Domingo; perque miri que per sota 'ls arbres de la Rambla hi ha passat també molta gent y moltes figuras históricas, y encare á ningú se li ha acudit declarar aquells plátanos monument nacional.

—¡Oh, poch á poch! Aquests no tenen simbolisme.

—Vaja, al últim hi trobarém el quid. Y ¿qué representa el Pí?

—Hi ha qui díu la Nacionalitat Catalana, composta de Catalunya, Aragó y Valencia.

—Errada. Hi falta una branca, Mallorca.

—Te rahó. Segóns Mossen Cinto, simbolisa la Santíssima Trinitat: Pare, Fill y Esperit Sant.

—El significat es molt religiós; pero... no hi veig la Patria, ni menos la Patria Catalana.

—En Mistral el compara als Jochs Florals: Patria, Fides, Amor.

—La comparansa es de poeta; pero massa universal per' aplicarla á Catalunya exclusivament.

—Segóns en Joseph María Roca, simbolisa la llengua, la historia y la nissaga de la terra.

—Aixó ja es més filosófic y realment nacionalista, pero es una opinió particular. Y en proba, que 'ls altres opinan diferent.

—Donchs ¿qui té rahó per vosté?

—Tots, perque aixó dels símbols cadascú 'ls interpreta com vol. ¿Quí li negará que un carlí hi pot veure el *Deu, Patria y Rey* de la seva bandera? ¿Y si un republicá li díu que aquell es l' arbre de la llibertat, ja que 'l pí, ara com avans, aquí y per tot arreu es l' emblema de la Revolució, y afegeix que las tres branques representan la *Llibertat, Igualtat y Fraternitat*, que li contestará? Dels símbols, ríguisen. La boyna vermella, á Catalunya es carlina, y á Navarra, lliberal. A la Justicia la representan ab els ulls tapats, y es la que hauría de tenir la vista més fina.

—Home... no sé que dirli. Mes, confessi qu' es bonica tota aquella xirinola de discursos, atapahits de Patria plena, anorrehament, perllongats y xardorosos aplaudiments, caps y casals de Catalunya, homes seriosos, seguicis y senyeras, els avis, els revesavis y els antepassats, las encontradas, els sagells, el tirá, els forasters, els esquarteraments, la desfeta, els estols, etc., etc. ¿No troba qu' es un llenguatge moit original.

—Original, sí; y si s' hi empenya poch adequat molta

D' EXCURSIÓ

—¿Quí son aquests senyors, Tófol?

—Son els regidors de Barcelona que venen á fernes el carril.

ENTRE COLON Y LA VERGE

—¡¡¡Mercé!!! Ja estém tants á tants. Lo que va passarme á mí pel Centenari, t' ha passat á tú en aquestas festas.

vegadas; y fins hi ha ocasións que no es gens catalá.

—Hi ha oradors que tenen pensaments bonichs.

—No ho dupto.

—Miri, alló mateix que vá dir un: «La bandera catalana ha d' aixoplugar á tots».

—Ja no necessitarém parayguas.

—Un altre deya que tot Catalunya hauría d' estar sota aquell Pí.

—Veli aquí un que vol la Patria ben xica. Aviat forem contats tots els cataláns.

—No m' ha entés. Va dir: «desitjaría que 'l Pí cresqués tant que pogués aixoplugar á tot el poble catalá».

—¡Quina por á la pluja! No 's pensi, á mí ja 'm vá be aquesta idea; may siga sino perque 'ls d' aquí tinguessin mes bona sombra. Pero, 'ls pagesos ¿que hi diuen ab aixó? Perque ab un pí de tal naturalesa ¿deusiau cullitas! Y creguí que 'ls rahims van mes cars que las pinyas.

—Vaja, vaja, vosté tot ho critica. Y que me 'n dfu d' alló altre referent á la causa nacionalista catalana: «Tots aquells que no tinguin hereus deuen deixarli sos cabals».

—¡Aixó sí que es catalá pur! Ara tenen la paraula el Clero y 'ls pobres. Ells dirán si 'ls hi convé.

—El Clero no hi podria res ab nosaltres.

—També ho crech.

—Y 'ls pobres podrian ferse soldats voluntaris del exercit catalá.

—Encertada. Creguí senyor Domingo, que la cosa va llarga.

—Está equivocat. Ho tenim tot á punt.

—Me sembla que s' equivoca.

—Tenim... himne.

—Bueno.

—Tenim... bandera.

—Endavant.

—Tenim... arbre.

—Amunt.

—Tenim... diners.

—¿Res més? Escolti un quiento. Una vegada eran en Pau, en Pere y en Berenguera. Van reunir-se al mitj d' un bosch pera fer una truyta. En Pere va dir:—Jo hi posaré la paella. En Pau va dir:—Jo hi posaré l' oli. Y en Berenguera va dir:—Jo hi posaré el foch. Y exclamaren:

—¡Ja tenim truyta! Mes, tot d' una finf el seu goig. Al mateix instant se 'ls ocorregué idéntich pensament.—¿Y 'ls ous? ¿Quí 'ls hi posa?

—Be ¿que vol dir?

—Que un, dos, deu, cinquanta, cent... ¡no son res! Faltan homes, falta gent, falta pasta... els falta el poble. Y el poble sempre va endavant. Vostés caminan cul-arre-rra, mirant el passat y d' esquena al pervindre.

KICU KAMAMILLA

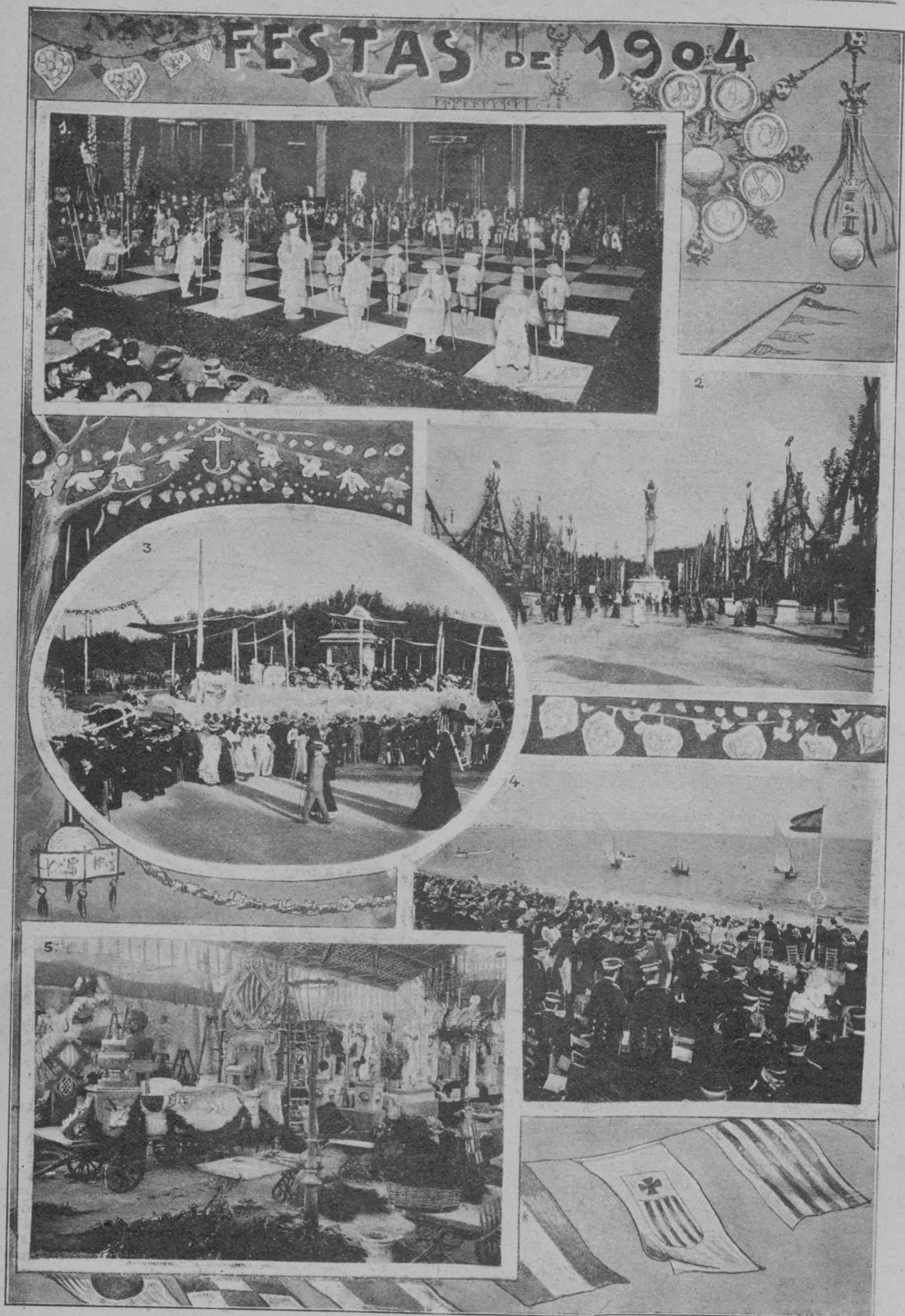
PRINCIPAL

Pel día 12 del corrent está anunciada l' inauguració de la temporada per la companyia de la María Tubau que contá ab un bon quadro de actors y anuncia un gran número d' estrenos d' obras originals unas y otras traduhidas del francés y l' alemany.

No duptém que la realitat correspondrá als incentius del anunci.

ROMEA

Voldríam parlar del nou actor Pere Codina, pero no considerém las circunstancias especiales en que vá efectuarse 'l seu debut com las més apropiat pera poder formular un judici imparcial y definitiu. Se tractá d' establir un concepte prematur. ¿Es capás en Codina de ocupar el buyt que ha deixat en Borrás en l' escena catalana? Pera donar desde 'l primer día una resposta, que requereix molt temps de veure 'l treballar, anaren molts al teatro, els uns favorablement inclinats, els altres predisposats en sentit adwers. Y l' actor forsosament havia de resentirse de aquestas dos corrents diametralment oposadas.

1. Partida d' ajedrez vivent al Saló de Bellas Arts.—2. La plassa de Catalunya.—3. El coso blanco.—4. Regatas á la Mar vella.—5. La cabalgata del «Niu Guerrer» organisantse al Born.

Que té condicions naturals es indubtable; pero á horas d' ara es massa aviat pera conèixer fins á quin punt sabrà treure partit d' ellas: fins á quin punt influirà l' estudi en perfeccionarlas.

Es encare massa jove, pera demanarli la madures necessària qu' exigeix l' art escènic. Quan estigui á punt se podrà saborejar y definir el sabor que tingui y adjudicarli el lloch que mereixi dintre de la escena catalana.

Avuy es encare vert pera que pugui esser admés com un primor, á pesar dels esforços que realisi l' empresa en l' afany interessat en que 's troba de que no quedi vacant el puesto de 'n Borrás.

Dilluns va estrenarse ab lo títol de *Ha mort l' oncle!* un juguèt cómich de D. Pau Parellada. La obreta ab tot y estar ben dialogada y contenir algún xiste que porta el sagell del famós humorista *Melitón González*, pot considerarse fracassada. Ha demostrat aquest autor que quan vol entrar, en el teatro catalán ó, millor dit, quan preté catalanisar sas concepcions castellanicas fica tot sovint els peus á la galleda.

Tothom sab que la nostra escena disposa de dos comedias, *La herencia del oncle Pau* y *El Testament del oncle*, que 's basan en el mateix assumpto y fins contenen idénticas situacions á las que 's desarrollan en la insignificant producció que 'ns ocupa. No vol dir aixó que 'l senyor Parellada s' hagi volgut inspirar en cap de las indicadas obras; seria ridícul suposarlo. Lo que hi ha es que, desconeixentlas, ha tingut la bona fé de enamorarse del mateix argument, que per la vulgaritat qu' encloeu está al alcans de tothom.

Els actors varen interpretar la pessa ab simpatía y voluntat, pero *ni por esas*. Entre ells s' hi distingeixen notablement la senyora Jarque en primer lloch y el senyor Daroqui en segón.

CIRCO BARCELONÉS

Demá dissapte inauguració de la temporada ab l' estreno del drama de gran espectacle, *L' Africana*, basat, segons noticias, en l' ópera del mateix títol.

Y res de cantar, porque l' empresa no está per músicas.

NOVETATS

En la revista *Barcelona al dia* 'ls Omers hi intercalan una pantomina de molt efecte.

La contracta de aquests artistes ha sigut una bona pensada de l' empresa.

CATALUNYA

Dos nous estrenos.

Lagarto! Lagarto! es un juguèt de 'n López Marin, basat en la presentació de un tipo mal-parlat que s' introdubeix en una casa y tot ho enreda.

Ofereix, per consegüent, escassa novetat; pero ab tot y aixó no deixa de divertir als que may se cansan de veure sobre l' escenari uns mateixos recursos, ni de riure pels mateixos medis. Hi ha gent que no mes ensenyantlos la punta del índice ja senten pessigollas y 's recarolan.

El *Abuelo* lletra de 'n Fernández y música de 'n Fernández (de la Puente el primer y Caballero 'l segon) ja té algunas més pretensions.

Peró sí peca de convencional el primer quadro (la noya pobra, neta de una duquesa), el segon es incomprendible y fins marejador, sobre tot per virtut de la mel preparada moixiganga que disposa la nena pera sorprendre á la duquesa y de la bojería que fingeix el *abuelo*.

Alló no passa en lloch. Y no sols no passa, sino que ni s' entén.

Respecte á la música del mestre Caballero, cal repetir alló que 's diu del autor de la *Iliada*: «Aliquando dormitat... etc., etc.»

N. N. N.

En defensa propia... y d' altrás

He llegit no fa molts díes
uns versos á ns LA ESQUELLA.

'hont l' autor hi descapdella
unas quantas tonterías,
que m' han fet quedá ab un pam
de boca oberta... ¡Renoy!
¡Quants ne coneix á sant Boy,
de mes fama... y menos fam!

Senyor Lluís: ¿qui li ha dit
que las rossas valen més
que las morenas? Després,
si li dich que 's mama 'l dit,
s' enfadará sens raó;
perque aixó que vosté diu
sense mica de motiu,
es garrafal... ¡Si senyó!

¡Pobres rossas, si vosté
las tinguéis que defensá!
Perqué del modo que ho fa,
demostra tenir tupé.

¿Diu que donan molts disgustos
las morenas? ¿Qui li ha dit?

Vaja; entónnisen al llit ..

¡Lo que donan son .. molts gustos!

No fassi comparacions,

perque sempre 's trobará

que la rossa, may farà

com la morena, 'ls petons.

Y no 'ls farà... ¿sab perquè?

Perqué no 'n sab, ¡velhiquí!

Després; aixó no ho pot dí

ni sostenirho, vosté;

puig confessa ingénuament

que á vosté, may ni han fet cap;

ab aixó, vosté no ho sab

si aquell petó es bo ó dolent.

No vulgui ficarhi basa,

ni me 'l defensi aquest plet

Créguim á mí; no s' ha fet

la mel, per boca del ase...

A las morenas critica,

perque 'l seu temperament

es aixís... un poch erdent,

y aixó, fàcilment s' explica.

Las morenas, senyor meu,

l' amor d' especulació

no 'l coneixen, y ab passió

idolatrán l' aymant seu.

En cambi, mes d' una rossa

li podría jo citar

que 'n saben molt d' estimar...

quant se 'ls ensenya la bossa.

Las morenas no li agradan,

—diu,—per la seva energia...

¡Ay, pobret! ¿Que no ho sabía,

que las morenas, no badan?

¿Diu que no tenen rival

las rossas? Deixim que rigui

y permetim que li digui

que cap rossa te la sal

qu' escampan per tot arreu

las morenas... ¡Ni pensarhi!

¿Sal las rossas? Al contrari...

Jo mateixa, aquí hont me veu,

(deixant la modestia apart,

puig no 'm vull fer cap favor),

son tants els que 'm fan l' amor,

que créguim que 'n tinch un fart.

Pe 'l carré 'ls veurá á parells,

els homes darrera meu

admirant el be de Deu

de 'ls meus ulls, y de 'ls cabells,

que per cert no son gens rossos,

puig son negres com la mora...

¡Si per una servidora,

pateixen els mes bons mossos!

Ab aixó, no passi penes;

y si busca bonas mossas,

no 's decanti per las rossas...

¡decantis per las morenas!

DOLORS MONT.

CONEGUTS

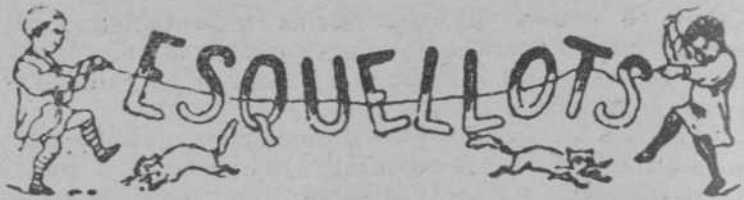

—Y el niño ¿qué tal?
—¡Pobret! Desde que va veure alló de la plassa de Catalunya no ha fet res mes de bo.

AL PASSAR. LA CABALGATA

—Aixó es la música alemana, ¿oy?
—¿En qué ho coneixes?
—En que 'm deixa completament á las foscas.

La terminació de las festas estava anunciada pel diumenje; pero en realitat no 's varen acabar fins al dilluns á la matinada.

A n' aquesta hora recorría 'ls carrers del trànsit la cabalgata de la música, que havia de comensar el seu curs á las vuit del vespre y no va sortir fins á dos quarts de dotze de la nit.

Per la multitud qu' esperá á peu dret horas y més horas al mitj del carrer, fins tractantse de música, va ser aquell un compás d' espera una mica massa llarch.

¿Quán será qu' en la nostra Barcelona se farán las cosas ab una mica més de formalitat?

Y encare si no hagués sigut més que aixó.

Un dels carros va incendiarse per haver explotat el dipòsit del acetilé.

En un altre van cremarse totas las bengalas, quedant á las foscas. Era aquest el de la música alemana. Ab lo qual se confirmá 'l parer de aquells que diuen que la música alemana li troban sempre de fosca.

Fosca y pesada. Pero aixó 'l carro s' encallá y no hi hagué medi de ferlo seguir endavant, obstruhint el pas del que seguía darrera d' ell, mogut per la forsa eléctrica del tranvía.

Ab tot aixó 'ls guerrers del *Niu*, ab tot y 'ls seus laudables esforços, varen sufrir una derrota.

Vaja, que quan lluytan pel seu compte, sense embolicarse en festas de carácter oficial, surten sempre més airosos en els seus empenyos.

¿Fora de desitjar que no 's traguessin els trastos de la Plassa de la Catalunya, fins després del día de difunts.

Preguntan per qué?

Senzillament pera posarhi en escena un *D. Juan Tenorio* en forma de pantomima.

Després del qual podria celebrars'hi una gran *castanyada* en obsequi á tots els que han intervingut en aquella gran hermosura ornamental.

A un doctor en medicina y *dandy* y humorista tot en una pessa, li preguntava una senyora que 's proposava assistir á la festa organizada per en Francisquet Aurigemma:

—Per anar de *Cos blanch*, Sr. Doctor ¿qué li sembla que haig de fer?

Y 'l metje li va respondre imperturbable:

—Dieta láctea, senyora; dieta láctea.

La Perdiu ha donat una noticia interessant.

La de qu' en Lerroux el divendres de la senmana passada va anar á Figueras á passarse batxiller. Y per de contat: en Lerroux no va respondre res; pero ab tot y aixó van donarli 'l títul. Y que 'l necessita aquest títul com el pá que menja, perque acabántse-li l' imperi del Paralelo, ara s' haurá de agafar á una carrera professional.

—Xismes de *La Perdiu*.

Podrá pendre en Lerroux el batxillerat; pero per més que fassi no arribará may á igualarse á la gran batxillera de la Rambla de las Flors.

¿Quí diu que l' Ajuntament está arruinat?

Per costejar el viatge de quatre regidors assistents

al *meeting* de Tremp, va votarse un crèdit de 2,000 pessetas.

Cent durets per barba... Y aixó que 's tracta de un viatge que ab un centenar de pessetas pot ferse ab tota comoditat.

•••

¿Y per anar á Zaragossa?

El crèdit votat á tal objecte s' ha fixat en 15 mil pessetas no més. Tres mil duros rodons, gastats en rumbos y vanas apariencias.

La Pubilla paga.

L' únich que de segur degné trobarho de primera va ser el camiser organisador de la rifada.

Amigo, ¡quín negoci més gros! Un *coso blanco* cada quinze días, y qualsevol talli calsetets.

¡Bon principi de curs académich!

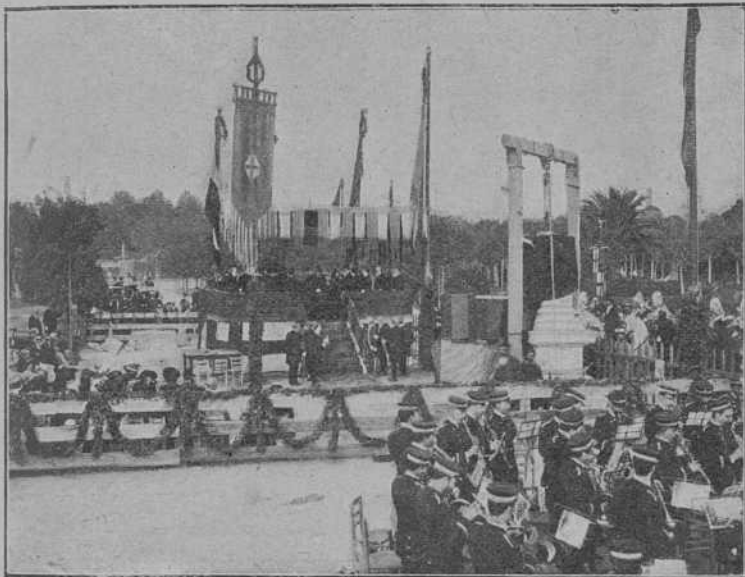
Qualsevol que vaji assistir al edifici universitari 'l día de la inauguració del curs, al presenciar l' espectacle del xibarrí que allí va armarse, s' hauria preguntat:—¿Qu' es aquesta casa: un mercat de Califó ó 'l temple del saber?...

En tot cas: temple del *saber*... pendre's á gresca las cosas més serias.

Joves escolars: ¿no 'us ensenya res la bona educació y l' admirable compostura que observan las classes treballadoras, al assistir á tota mena d' actes públichs, com els grans *meetings* donats últimament en l' espayós envelat de la *Casa del Pueblo*?

¿Es que son escolas d' educació més sòlida las quadras dels obradors y de las fábricas que 'ls claustres universitaris?

FESTAS DE LA MERCÉ

Colocació de la primera pedra del Museo de pinturas antiguas y modernas.

Ara comprench que no hi haja un céntim pera socorre als pobres obrers, víctimas de la crisis.

Ara comprench que quan acuden á la plassa de Sant Jaume en reclamació de un petit auxili, 'ls hi engeguín las mangueras.

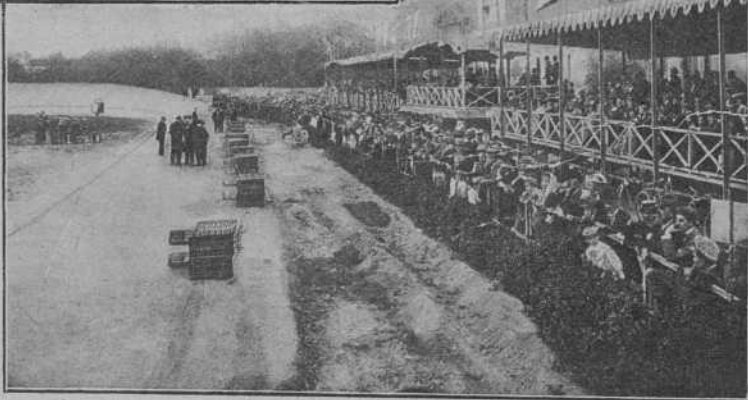
Demanan pa y 'ls donan aygua.

Ni 'l recurs de viure á pa y aygua 'ls queda. ¡Vaya unas sopas més aygualidas pels pobres y més substanciosas per ells, están fent els senyors de la Casa Gran!

Y del famós *Coso blanco* ¿qué 'n dirém?

Exceptuant tres ó quatre carruatjes, entre ells la *Cacatúa* dels socis de la *Buena Sombra* y la *Guitarra* ocupada pels nens Guardiola y las nenas Ventura, que realment foren cosa superior, lo demás no val la pena de ficar la ploma al tinter.

Una pila de gent que volta y volta, mirantse 'ls uns als altres; uns quants joves que tiran paperets al primer que passa, mitja dotzena de senyoretas cursis que xisclan y riuhén sense saber de qué, y parin de contar.

Festa sportiva al Velódromo del Parch.

La senmana passada varem sufrir una petita equivocació, al donar compte del accident de que havia sigut víctima D. Tancredo en la plassa de toros de Pamplona.

Li ha succehit al home estatua, lo que á aquell subjecte que varen clavarli un balasso á la cama sense ferli mal, per la senzilla rahó de que la cama era de fusta.

Es cert que á D. Tancredo el banyut li va destrossar la dentadura. Pero ara resulta que la dentadura de D. Tancredo era postissa.

Més val aixís, per ell y pel dentista á qui haja confiat l' encárrech de fern'hi una de nova.

Un dels poch diaris barcelonins que no content ab donar el diumenj; una edició fetxada á la nit del dissapte, 'n publica un altra 'l dilluns al matí, es l' *Avi Brusí*.

Un dels periódichs més devots y més encatarinats ab el cumpliment dels preceptes religiosos.

Aixís compleix el descans dominical. ¡Faritzéu!

Sr. Baró: no pari fins á conseguir el cambi del títul del *Diari*. En lloch de *Diario de Barcelona* hauria de titularse: *L' Hostal de la Guatlla*.

Cassat al vol á la Plassa de Catalunya una de las nits de iluminacions.

—Sobre las flameradas de aqueixas soperas hi faltan cassons d' oli, ab las sevas corresponents ros quillas de pasta: aixís á lo menos, ja que s' ha fet un bunyol gros, s' hauria fet una gran fábrica de bunyols petits.

Fins la *Gaceta de Madrid*, el periódich oficial del govern, ha sigut denunciada.

Causa de la denuncia: la publicació de una sentència recayguda en una causa de injurias, qual vista se efectuá á porta tancada dada la naturalesa escabrosa de la qüestió.

¡SANTA IGNOCENCIA!

—¿A dónde va V.?

—A rentar en aquest *lavadero* que diuen que l' Ajuntament ha fet pels pobres.

—¡Ay desventurada! Tórnese al llit. Cuando este *lavadero* pueda abrirse al público, ya ni V. ni yo llevaremos camisa.

UN EPISSODI DE LA CABALGATA

La Forsa salvant la Música.

Una sentència pornogràfica en tota regla.

Estarém al aguayt per veure que li fan al Director de la *Gaceta de Madrid*.

Pero com en Maura es tan bromista, no sería extrany qu' en cástich á haver faltat á la moral, li concedís un ascens, perque se 'n recordés tots els días de la seva vida.

Pero en realitat, si bé 's considera, no es tant culpable el Director de la *Gaceta* per haver publicat la sentència, com los *señores del margen* per haverla firmada.

A veure, que 'ls encausin... que alguna vegada havia de resultar factible alló que diuen de «á la justicia prender...»

Després de tot la justicia ray: ella té á la seva mà 'l medi de pendre la revenja.

¿No 's dedica 'l govern á jugar á la Lotería? ¿No es la Lotería un joch de atzar? ¿No están prohibits els jochs de atzar, segóns las prescripcions del Códich Penal? Donchs ala; desde 'l ministre de Hisenda que 's queda ab els quartos y l' Administrador general del ram qu' executa totas las operacions, fins al més ínfim expendedor de bitllets, tots al Jutjat á respondre de las sevas transgressions.

¡Qué bonich fora un país en el qual se pogués presenciar un espectacle de aquesta mena!

Se parla actualment á París de un nou invent, que ve á realisar el somni dels alquimistas de l' Edat mitja.

Tal es la conversió en or de qualsevol metall, després de subjectarlo á determinadas manipulacions.

Calculin la trascendencia de aquest descobriment.

Com sigui que l'or val en rahó de la seva relativa escassés ¿qué succehirá 'l día que tothom pugui tenirne tant com ne vulgui? Llavoras no valdrá res ó casi res. Y si han de pagarlo ab or l'abundancia de la mercancia acabarà per anular el preu de la mateixa.

Se diu que 'l que ha fet aquest transcendental descobriment ha anat á n' en Rothschild ab la pretensió de vendreli 'l seu secret.

Aquest detall m'arriba á fer creure que 's tracta de una guatllo ó be de un timo.

Perque lo primer que li diria en Rothschild fora: —¿Quina riquesa puch donarli jo que pugui compararse á la que vosté posseheix podent elaborar tant or com vulgui? ¿Y de qué li servirà l'or que li dongui jo podent vosté ferse'n infinitament més que tot el que tinch plegat?

Y en efecte.

Si l'invent sigüés cert, quedaria anulat de fet el signe monetari que serveix avuy per efectuar totas las transaccions: las fortunas més colossals s'eslavisarian per la seva base, y 'l mateix Rothschild quedaria reduhit á la categoria de un D. Ningú.

De manera que si comprava 'l secret hauria de ser ab la condició d'enterrarlo junt ab l'inventor que li cedís.

D'altra manera en lloch de la seva fortuna hauria comprat la seva ruina.

Una ex-malalta explicava de la següent manera la causa maravellosa de la seva curació soptada:

—Quan el doctor me va dir que cobrava cinch duros per visita, vaig sentir com una esgarrifansa en tot el meu cos, y vaig posarme bona desseguida.

A LO INSERTAT EN L'ÚLTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª.—Ca ta-ri na.
- 2.ª Id. 2.ª.—Petra—Paret.
- 3.ª TARGETA.—Las Carolinas.
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Froilán.
- 5.ª CONVERSA.—Tosca.
- 6.ª GEROGLIFICH.—Cartipás.

XARADA

A TOTS ELS QUE FAN ENDAVINALLAS Y TRENCA-CAPS

Es tant el meu desfici en fer xaradas y anagramas y trenca-caps pel cove que he pensat més d'un cop en ma fatlera de versaire esguerrat y poca solta, passar llista de tots els que en LA ESQUELLA

y en la nostra Campana colaboran per á cada un d'ells *prima-dos-terça* una xarada expressa, bon xich tonta, sense *quarta* ni só, com á sortida del capdemunt de tot d'aquesta ploma. Bastanta feyna 'm *quarta-tres-cinch-sexta*, pro com que de brahó y génit me 'n sobran, faria una *total* cada *dos-última* fins á poguer fer pau... y després gloria. Altres cops he pensat publicar sueltos cridantvos al *Certdmen* d'una fonda empescantme y firmantlas unas *Bases* jo per la Comissió Organisadora. Aixís, vistos d'aprop, pïnsant *becadas* y dantnos encaixadas de las bonas, molt fácil que brindant s'inspiraria algún descubridor de modas novas, del sigle que *correm* perque camina batejat de vinté, bon xich més propias. D'aquestas dugas cosas explanadas la que cumpleixo avuy cambiant de forma, fent un *gavell* de tots els que al escriure no patiu de migranya y parsimonia, y sou ja *caballers* ¡alsa Pericol trobo qu'és la més fácil y més cómoda perque si á cada hù volgués fé *endressa* sigüent quatre ó cinch cents com sou de colla quan estaria llest ben bé serían del día del Judici *quarts* de dotz, l'hora si fá no fá de dar principi del *ball* de 'n Josafat, al só d'un orga.

J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA

Ma *tot* tenia en *total*
un morro de bacallá;
el gat va pogué arribarhi
y tot se li va menjar.

SISKET D. PAILA

TRENCA-CLOSCAN

LUCIANA C. GRA
FONDA
LEÓN

* Formar ab aquestas lletas degudament combinadas lo títul d'una sarsuela.

A. CARARACH

FRIVOLITAT

- A.—Soroll.
- E.—Carrer de Barcelona.
- I.—Qui te molts diners.
- O.—Nom d'home.
- U.—Animal.

J. MONTABLIZ

LO QUE FALTAVA Á LA CABALGATA

Música periodística.

El bombo de 'n Quico.

DEL NATURAL

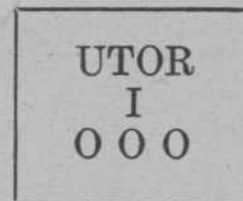
—¡No cride, señora, no cride, que no pueden venir los bomberos. Están paseando el garbo en la procesión cívica.

CONVERSA

—¿De quí portas dol, Manel?
 —Del avi que va morir ahir y si vols venir l' enterran aquesta tarde.
 —Si sapigués ahont es prou!
 —No ho sabs y tú mateix has dit el carrer y número.

F. ALEGRET V.

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

QUIMET PUJOL

Li deya un elector al seu diputat:
 —M' ha de fer un favor.
 —Demani.
 —Treure'm la creu de beneficencia.
 —Está bé; pero per obtenir aquesta creu, ja sab que s' ha de haver prestat algún servey de importancia. ¿Quíns mérits té per alegar?
 —¿Quíns mérits pregunta? He salvat la vida á una infinitat de personas.
 —¿De quína manera?
 —Senzillament: tinch setanta anys y als vintidos vaig acabar la carrera de metje, sense que haja exercit may la medicina. Ab aixó calculi vosté mateix si n' he salvadas de vidas!

LA PART MES LLASTIMOSA

—¡Ara, ara riurém; al passar comptes!

¡Lo que son els criats!
 Un amo, aficionadíssim á coleccionar antigüetats, se troba un día que un criat li ha romput un jerro artístich que tenía en molta estima.

—¡Poch sabs tú lo que has fet! (exclama). ¡Aquest jerro, porque ho sápigas, contava més de tres sigles d' existencia.

Resposta del criat:
 —¡Més de tres sigles!... Llavors no s'ha perdut res. Val molt més rompre las cosas vellas que las novas.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

MARCELINO OCA

Las carreras civiles y militares

DE

ESPAÑA

ESTUDIOS, GASTOS Y PORVENIR QUE OFRECEN

Un tomo en 8.º, Ptas. 5

REFORMAS SOCIALES

EL DESCANSO DOMINICAL
Y REGLAMENTO PARA SU EJECUCIÓN

Ptas. 0'50

Novísima Ley y Reglamento

PARA LA

ADMINISTRACIÓN DE LA VENTA DE

ALCOHOLES

Ptas. 2

Enciclopedia Ilustrada

EL ALCOHOL EN LA INDUSTRIA

Un tomo en 8.º, Ptas. 0'50

TOMOS PUBLICADOS DE ESTA ENCICLOPEDIA

- 1.º La aerostación moderna
- 2.º Los Rayos X y El Radio
- 3.º El fotógrafo aficionado

Precio de cada tomo, 2 reales

EDMUNDO DE AMICIS

MANCHAS DE COLOR

TOMO 91 DE LA POPULAR

COLECCIÓN DIAMANTE

Precio 2 reales

ALGO

Poesías de J. M.ª BARTRINA

CON ILUSTRACIONES DE

JOSÉ LUIS PELLICER

Ptas. 8

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibrassas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, franca de ports. No responem d' extravios, si no 's remet además un ral pera certificar. Als corresponents se 'ls otorgan rebaixas.

SE NON E VERO...

INCENDI GENERAL DE LA PLASSA DE CATALUNYA

Segons veus que ab insistencia
varen circular per 'quí,

l'adorno d' aquesta plassa
havia d' acabá així.